

Existuje náhoda?

Otázka: Cožpak theosofická nauka nepřipouští vůbec žádnou „náhodu“? Nedovedu si například představit, že to může být *karmou* každého jednotlivce, jestliže při požáru divadla zahyne společně pět set lidí.

Odpověď: Zákony karmy jsou tak spleť, že by nikoho nemělo udivit, když se lidskému rozumu nějaká skutečnost jeví být zprvu v rozporu s obecnou platností tohoto zákona. Musíme si totiž uvědomit, že lidský rozum je školen především na našem fyzickém světě a že je obecně zvyklý připouštět jen to, čemu se naučil v tomto světě. Karmické zákony však patří do *vyšších světů* (v Německu je obvyklé říkat „vyšších úrovní“). - Kdybychom tedy o nějaké události, která člověka postihne, chtěli předpokládat, že je karmicky způsobena stejně, jak si představujeme panování spravedlnosti čistě v pozemském, fyzickém životě, nutně bychom naráželi na jeden rozpor za druhým. Musíme si uvědomit, že společně prožitá událost, která se přihodí více lidem ve fyzickém světě, může pro každého z nich znamenat ve vyšších světech něco naprosto odlišného. Samozřejmě že nelze vyloučit ani opak, kdy společně prožívané pozemské události jsou účinkem společného karmického propojení. Jen ten, kdo dokáže jasně vidět ve vyšších světech, může konkrétně říci, oč se jedná. Jestliže se karmické propojení pěti set lidí projeví tak, že tito lidé zahynou při požáru divadla, pak jsou kromě jiných možné následující případy:

Zaprvé: Není nutné, aby karma jednoho jediného z oněch pěti set lidí byla spojená s karmou některého jiného ze zahynuvších. Společné neštěstí má stejný vztah ke karmě jednotlivých osob jako například stínový obraz padesáti osob na stěně k myšlenkám a citům těchto osob. Před hodinou možná těchto padesát osob nemělo *nic* společného; za hodinu možná *nic* společného mít nebudou. To, co prožily při svém setkání ve společném prostoru, bude mít pro každého svůj zvláštní následek. Jejich setkání se však projeví v uvedeném

společném stínovém obraze. Kdo by však chtěl z tohoto stínového obrazu usuzovat cokoli o tom, že tyto osoby mají něco společného, velmi by se mýlil.

Zadruhé: Je možné, že společný zážitek těchto pěti set osob nemá nic společného s jejich karmickou minulostí, že se však právě tímto společným zážitkem připravuje něco, co je v *budoucnu* karmicky svede dohromady. Třeba těchto pět set osob uvede ve vzdálené budoucnosti v život nějakou společnou aktivitu, a tímto neštěstím byly *pro vyšší světy* svedeny dohromady. Zkušenému duchovnímu badateli je dobře známo, že například spolky, které v současnosti vznikají, vděčí za svůj původ okolnosti, že lidé, kteří se v nich spojují, prožili ve vzdálené minulosti společné neštěstí.

Zatřetí: Takovýto případ může být skutečně následkem dřívějších společných provinění osob, připadajících zde v úvahu. Při tom však existuje ještě bezpočet jiných možností. Například mohou být kombinovány všechny tři uvedené možnosti atd.

Mluvit o „náhodě“ ve fyzickém světě jistě není neoprávněné. A jak bezpodmínečně platí věta „Náhoda neexistuje“, vezmeme-li v úvahu *všechny* světy, tak neoprávněné by bylo vymýtit slovo „náhoda“, je-li řeč pouze o příčinné souvislosti věcí ve fyzickém světě. Náhoda ve fyzickém světě totiž nastává tím, že v tomto světě se věci odehrávají *ve smyslovém prostoru*. Pokud se věci odehrávají v *tomto* prostoru, musí se také řídit zákony *tohoto* prostoru. V tomto prostoru se však mohou *navenek* setkat věci, které spolu *vnitřně* nemají zprvu nic společného. Tak jako můj obličej ve skutečnosti není deformovaný jen proto, že se v nerovném zrcadle deformovaný jeví, nemusí ani příčiny pádu střešní tašky, která mi způsobí újmu, jdu-li právě kolem, mít nic společného s mou karmou, která pochází z mé minulosti.

Chyba, které se mnozí lidé dopouštějí, spočívá v tom, že si karmické souvislosti představují příliš jednoduše. Například se domnívají: Jestliže tomuto člověku střešní taška způsobila újmu, musel si tuto újmu karmicky zasloužit. To však naprosto není nutné. V životě každého člověka se neustále dějí události, které nijak

nesouvisí s jeho zásluhou nebo vinou v minulosti. Takové události bývají totiž karmicky vyrovnány v *budoucnosti*. Co se mi dnes stane bez mého zavinění, za to budu v budoucnosti odškodněn. Jedna věc je správná: Nic nezůstává bez karmického vyrovnání. Zda je však nějaký zážitek člověka následkem jeho karmické minulosti nebo příčinou jeho karmické budoucnosti, to je třeba v daném případě nejprve zjistit. A to nelze rozhodnout rozumem zvyklým na fyzický svět, nýbrž jen okultní zkušeností a pozorováním.

R. Steiner: Gibt es einen Zufall?; uveřejněno v časopisu Lucifer - Gnosis, červenec 1904, později zahrnuto ve svazku Lucifer-Gnosis, GA 34, str. 361nn. Česky vyšlo jako součást kapitoly „Odpovědi na některé otázky, týkající se působení karmy“ ve svazku nazvaném „Jak působí zákon karmy“ nákladem literárního kruhu Anthroposofické společnosti „Studium“, Praha 1919 (2. vydání); autor překladu: Dr. K. P. Při pořízení nového překladu (2013) bylo k tomuto původnímu překladu přihlédnuto.